

6

1774

// 430306

Junij 1998

K NJIŽNIČARSKE
N OVICE

ISSN 0353-9237

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

8(1998)6

VSEBINA

ZBDS	str. 1
Splošnoizobraževalne knjižnice	str. 7
Specialne knjižnice	str. 12
Predstavljamo vam	str. 12
Mednarodna srečanja	str. 14
In memoriam	str. 16
Čestitka	str. 17
Obvestila	str. 17
Priloge	str. 17

Knjižničarske novice 8(1998)6. ISSN 0353-9237. Izdala: Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, 1001 Ljubljana, Turjaška. 1, p.p. 259. Urednik: Jelka Kastelic. Uredniški odbor: mag. Melita Ambrožič, Ivan Kanič. Naklada: 680 izvodov. Cena posamezne številke: 650 SIT. Knjižničarske novice lahko naročite za pol leta (januar-junij ali julij-december) ali za celo leto (januar-december). Naročila in odpovedi pošiljajte pismeno. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje RS št. 23/179-92 z dne 16.3.1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometnem davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Naslov uredništva: NUK, Enota za razvoj knjižničarstva, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti (jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si).

*STROKOVNO
POSVETOVANJE IN
SKUPŠČINA ZBDS
NORMATIVNI POLOŽAJ
KNJIŽNIČARSTVA*
Celje, Celjski dom, 7. - 9.
oktober 1998

Letošnje strokovno posvetovanje in skupščina Zveze bibliotekarskih društev Slovenije bo, kot smo že najavili, v Celju in sicer od 7. do 9. oktobra. V tej številki Knjižničarskih novic objavljamo prijavnico za posvetovanje, prijavnico za hotel in seznam hotelov, kjer boste lahko prenočevali. Prosimo vas, da se prijavite pravočasno in se tako izognete morebitnim neljubim presenečenjem.

Tematika posvetovanja je bila opisana v drugi številki knjižničarskih novic, v nadaljevanju pa vam posredujemo okvirni program posvetovanja oz. delovne naslove referatov (s ključnimi besedami). Na seji programskega odbora so bili v program posvetovanja uvrščeni naslednji referati in okrogle mize:

REFERATI:

Ivo Pintarič: Pregled normative dejavnosti na področju knjižničarstva od leta 1945 do leta 1990
(pregled normative dejavnosti na področju knjižničarstva med leti 1945-1990)

Vesna Čopič (Ministrstvo za kulturo):
Normativna ureditev področja knjižničarstva v kontekstu novega kulturno političnega modela
(kulturna politika, normativna ureditev, globalni pristop)

mag. Lenart Šetinc (Narodna in univerzitetna knjižnica):

Kritične točke normativnega okvira knjižničarstva
(normativni okvir knjižničarstva, kritične točke, upravna pristojnost, avtorsko pravo, obvezni izvod, status knjižnice, evropska zakonodaja, naložbe)

mag. Franci Pivec, dr. Tvrtno Šercar (IZUM):

Primerjalni elementi pristopa k zakonodaji o knjižnicah
(knjižničarstvo, informacijske znanosti, primerjalna analiza zakonodaje, harmonizacija s predpisi EU)

dr. Martin Žnidaršič (FF, Oddelek za bibliotekarstvo):

Knjižnice, založbe in sodobni predpisi
(knjižnice, založbe, sodobni predpisi, globalizacija informacij)

mag. Majda Šef (Raziskovalni center Ekonomske fakultete):

Copy right: kaj nas informatika-knjižničarja obvezuje in kaj nam dovoljuje?
(intelektualna lastnina, zakonodaja)

Ivan Markovič (Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper):

Skrb za varstvo manjšin v slovenskih zakonih in normativih z knjižnice
(knjižnice, zakonodaja, varstvo manjšin)

Nataša Kuštrin Tušek (Šolski center Nova Gorica):

Aktualna problematika normativov in standardov v šolskih knjižnicah v Sloveniji
(normativi in standardi, šolska knjižnica)

Francka Žumer (OŠ Poljane):

Izobraževanje in planiranje kariere šolskih knjižničarjev v Sloveniji
(izobraževanje, šolska knjižnica, kadri, kariera)

Alenka Logar-Pleško (Filozofska fakulteta, OHK FF):

Normativni položaj knjižničarstva: univerzne ali visokošolske knjižnice med normativi in resničnostjo
(visokošolske knjižnice, normativi, dejansko stanje)

Mojca Dolgan-Petrič (Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo):

Standardi in normativi v slovenskih visokošolskih knjižnicah med teorijo in prakso
(visokošolske knjižnice, standardi, normativi)

mag. Nada Češnovar (Narodna in univerzitetna knjižnica), Violetta Bottazzo (Ministrstvo za finance):

Praktična uporaba standardov pri strateškem planiranju v specialnih knjižnicah
(specialne knjižnice, standardi, strateško planiranje, svetovalno delo, izobraževanje kadrov)

Anamarija Rožič-Hristovski, Sonja Pogačnik, Boža Oberč (Centralna medicinska knjižnica):

Vpliv informacijskih tehnologij na vlogo medicinskih knjižnic
(medicinske knjižnice, informacijske storitve, standardi, izobraževanje)

Nevenka Južnič (Knjižnica Kočevje), mag Primož Južnič (Računalniški center Univerze v Ljubljani):

Knjižnice, skupaj v različnosti
(SIK, specialne knjižnice, bralci, uporabniki, avtomatizacija, gradivo, zakonodaja)

Tilka Jamnik (KOŽ, Enota Pionirska knjižnica):

Normativni položaj bibliopedagoške dejavnosti v mladinskem knjižničarstvu
(normativi, bibliopedagogika, mladinsko knjižničarstvo)

Sandra Kurnik Zupanič (UKM, Enota za domoznanstvo):

Napredovanje na delovnem mestu v knjižničarski stroki
(knjižničarstvo, napredovanje, pravilniki)

OKROGLA MIZA:

Sekcija za splošnoizobraževalne knjižnice:

Normativna ureditev v kontekstu uporabnika

Moderator: *dr. Silva Novljan*

Referati bodo razporejeni po posameznih vsebinskih sklopih in v okviru sekcij za šolske, visokošolske, splošne in specialne knjižnice ter v okviru sekcije za domoznanstvo. Poskusili bomo tudi organizirati razpravo na temo **Usposabljanje knjižničnih delancev**.

V času posvetovanja bomo organizirali tudi izlet v Podsredo in v Olimje.

Vse šolske knjižničarke in knjižničarje še posebej opozarjamo, da je naše posvetovanje uvrščeno v program stalnega strokovnega izobraževanja, spopolnjevanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji v šolskem letu 1998/99.

Na seji programskega odbora je bila sprejeta tudi pobuda, ki je prišla predvsem s strani knjižničark in knjižničarjev iz šolskih knjižnic, da se omogoči udeležba na posvetovanju tudi tistim, ki se iz različnih razlogov želijo udeležiti posvetovanja samo en dan. Višina enodnevne kotizacije ne vključuje stroškov za večerjo ali izlet.

Kotizacija za posvetovanje za vse tri dni za člane društev znaša **20.000 SIT**, za nečlane pa **25.000 SIT**. Kotizacija za enodnevno udeležbo za člane društev znaša **15.000 SIT**, za nečlane pa **20.000 SIT**.

Rok prijave in plačila je **15. september 1998**. Po tem datumu vaših prijav ne bomo mogli več upoštevati.

Prijavnice za posvetovanje pošljite na naslov: ZBDS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana, prijavnico za hotel pa na naslov izbranega hotela.

**INFORMACIJSKA
DRUŽBA 21. STOLETJA:
VLOGA
BIBLIOTEKARSKIH
DRUŠTEV OZ.
ZDRUŽENJ**
(Budimpešta, 10. - 13. 5.1998)

Udeleženci konference

Konferenco, ki je potekala v Budimpešti od 10. do 13. maja letos so organizirali OSI – Budimpešta (Zavod za odprto družbo, regionalni knjižnični program), Evropski svet, Ameriško združenje knjižnic (ALA) in EBLIDA (Evropska asociacija bibliotekarskih društev). Prisotnih je bilo več kot 120 udeležencev iz Albanije, Azerbajdžana, Belorusije, Bosne in Hercegovine,

Bolgarije, Danske, Estonije, Hrvaške, Češke republike, Francije, Gruzije, Islandije, Madžarske, Kazahstana, Kirgistan, Latvije, Litve, Makedonije, Moldavije, Mongolije, Nemčije, Nizozemske, Norveške, Poljske, Romunije, Rusije, San Salvadorja, Slovenije, Tadžikistana, Uzbekistana in Jugoslavije. Konference so se udeležili tudi predstavniki organizatorjev, med njimi Monika Segbert (Infopartners SA, Luxemburg), Giuseppe Vitiello (Svet Evrope, Strasbourg), Aira Lepik (IFLA sekcija za izobraževanje), Soeren Moeller (EBLIDA), Ekaterina Genieva (prva podpredsednica IFLA), Barbara Ford (predsednica ALA), Marianna Tax Choldin (Mortensonov center, vodja regionalnega knjižničnega programa), Carol A. Erickson (direktorica ALA urada za mednarodno sodelovanje), Peter J. Lor (predsednik južnoafriškega združenja knjižničarjev in informacijskih delavcev) in drugi.

Iz Slovenije sva se na povabilo OSI udeležila konference s kolegom Rajkom Slokarjem, direktorjem Knjižnice Franceta Bevka iz Nove Gorice. Stroške bivanja in udeležbe na konferenci nama je pokrila OSI Budimpešta, potne stroške (vlak) in dnevnice ZBDS, službeno odsotnost pa sta nama omogočili najini knjižnici (novogoriška in NUK). Na konferenci sva sodelovala s posterjem o dejavnosti ZBDS, v Budimpešto pa sva odnesla tudi precej propagandnega gradiva, tako o Sloveniji, knjižnicah in knjižničarstvu kot o sami ZBDS (zgibanko in etični kodeks v angleščini, revijo Knjižnica, zbornik ob 50-letnici ZBDS, majice, pripone itd.). Kolega Slokar je sodeloval tudi kot moderator delavnice o vlogi bibliotekarskih društev pri permanentnem izobraževanju članov.

Program konference

Konferenca se je začela s predstavitevijo posterjev, kjer smo si predstavniki bibliotekarskih društev izmenjali različna gradiva in informacije, pozdravni govor pa je imela Marianna Tax Choldin. V prvem delu konference je M. Marschall, predstavnik CIVICUS-a spregovoril o civilni družbi, v kateri se posamezniki združujejo z namenom, da bi nekaj spremenili. Poudaril je, da se svet spreminja v t.i. globalno družbo, v kateri razvoj komunikacijske tehnologije omogoča vedno nove oblike povezovanja. V civilni družbi imajo svoje mesto tudi bibliotekarska društva, ki povezujejo ljudi z istimi interesi in se morajo odpreti navzven, izza svojih zidov in delovati v družbi. Referent je izpostavil še pomen knjižnic, ki so po njegovem mnenju ključni sestavni del civilne družbe, saj imajo največ znanja za uspešno obvladovanje, obdelovanje in posredovanje informacij.

O bibliotekarskih društvih v času sprememb je spregovorila B. Ford, predsednica ameriškega združenja knjižnic. Izpostavila je nujnost preoblikovanja bibliotekarskih društev, tako v organizaciji kot delovanju ter nujnost postavitve jasnih ciljev – kratkoročnih in strateških. Kot njihove ključne cilje je navedla: vključevanje različnih ljudi v društva, izobraževanje knjižničarjev in uporabnikov, zagotavljanje enakopravnega dostopa do informacij, intelektualno svobodo in informacijsko pismenost prebivalstva. Bibliotekarska društva naj v svoje programe vključijo izdajanje publikacij, organizacijo konferenc in seminarjev, svetovalno dejavnost, nagrade, podporo članom ipd. Pri svojih aktivnostih naj izkoriščajo možnosti informacijske in komunikacijske tehnologije, razvijajo naj učinkovit marketing in načine za pridobivanje finančnih sredstev,

naučijo naj se lobirati in sklepati zaveznitva, delujejo naj preko meja svojih dežel. R. Bendik, direktor norveške nacionalne knjižnice pa se je vprašal, če v času digitalnih izzivov sploh še potrebujemo bibliotekarska društva? Najbolj razširjen "jezik" je postal binarni jezik, jezik računalnikov, jezik novega tisočletja – pomeni to konec knjižnic in knjižničarjev? Ne, ravno nasprotno, bibliotekarska društva se morajo zoperstaviti mnenjem, da knjižničarji niso oz. ne bodo sposobni rokovati z drugačnimi vrstami informacij, poudarjati morajo njihovo novo vlogo, vlogo navigatorjev v oceanu informacij.

O vlogi bibliotekarskih društev pri promociji standardizacije je spregovoril E. Vajda, predsednik madžarskega bibliotekarskega društva. Društva morajo knjižničarje informirati o pomenu in nujnosti uporabe standardov, o pripravi in sprejemanju standardov itd. Sprejemajo naj različne strokovne standarde in knjižničarje izobražujejo, kako jih uporabljati.

Drugi del konference je potekal v obliki treh delavnic, in sicer o permanentnem izobraževanju, sodelovanju med bibliotekarskimi društvi in knjižnični zakonodaji, na katerih so s svojimi prispevki med drugim sodelovali: predsednik združenja glasbenih knjižnic, predsednik ameriškega združenja specialnih knjižnic, predsednica mednarodnega združenja šolskih knjižnic, predstavnik EBLIDA. Plenarni del konference pa je bil posvečen intelektualni svobodi (odmeven referat je npr. pripravil P. Sturges o omejevanju dostopa do določenih informacij, dostopnih v svetovnem medmrežju) in profesionalni etiki.

Organizatorji konference so nam omogočili tudi obisk nekaterih knjižnic v Budimpešti, tako sem obiskala univerzitetno in nacionalno knjižnico.

Žal so bili v univerzitetni knjižnici izredno slabo pripravljene na naš obisk in smo morali iz direktorice knjižnice dobesedno vleči vsak odgovor, za obisk nacionalne knjižnice pa nam je ostalo zelo malo časa. Pravo presenečenje zame je bila "neuglednost" univerzitetne knjižnice, tako v prostorskem kot organizacijskem smislu.

Zaključki konference

Na plenarnem srečanju je bilo poudarjeno, da so bibliotekarska društva del civilne družbe in jih je treba okrepiti. Društva naj nenehno posodablajo svoje cilje in načine delovanja, v svojih okoljih pa poudarjajo pomen knjižnic in knjižničarjev. Svoje kolege naj nenehno opozarjajo na pomen upoštevanja strokovnih standardov in jih tudi sama uporabljajo ter skrbijo za njihovo posodabljanje. Aktivno naj podpirajo politiko intelektualne svobode.

Seja o knjižničarski zakonodaji je izpostavila pomen oblikovanja informacijske politike v posameznih državah. V pomoč pri njenem oblikovanju lahko knjižničarji uporabijo že obstoječa izhodišča, ki jih najdejo na domači strani Evropske skupnosti: <http://www.echo.lu/libraries/en/libraries.html>. Del informacijske politike naj bo svoboda izražanja in prosti dostop do informacij, društva pa naj ne pozabijo na zakonodajo o obveznem izvodu publikacij. Društva v posameznih državah naj koordinirajo svojo dejavnost in medsebojno sodelujejo.

Seja o permanentnem izobraževanju v knjižničarstvu je izpostavila težave, ki nastajajo zaradi jezikovnih pregrad.¹

¹ Da te resnično predstavljajo velik problem, ugotavljamo na vsakem srečanju s kolegi iz dežel bivše Sovjetske zveze, ki od tujih jezikov večinoma obvladajo le ruščino. Ko je konec formalnega dela in prevajanj, smo njihovi sogovorniki le tisti, ki lahko komuniciramo v ruščini.

Zato naj bi bibliotekarska društva skrbela tudi za jezikovno usposabljanje knjižničarjev. Veliko pozornost naj posvečajo njihovem informacijskemu opismenjevanju in zlasti razumevanju informacijske tehnologije, da jim ne bi več tehnični strokovnjaki govorili o tem, kaj je pomembno v knjižničarstvu. Društva naj skrbijo za izobraževanje posameznikov (pošiljajo naj jih tudi v tujino), ki bodo potem skrbeli za permanentno izobraževanje knjižničarjev v svojih državah. Posebej na skrbijo za članstvo in njihovo aktiviranje.

Seja o medsebojnem sodelovanju je poudarila nujnost sodelovanja z drugimi bibliotekarskimi društvi in interesnimi skupinami, z različnimi vrstami knjižnic in z različnimi državami. Bibliotekarska društva naj bi sodelovala v programih Evropskega sveta, Evropske komisije in Zavoda za odprto družbo. Njihovi člani, ki se udeležujejo mednarodnih srečanj, naj pridobljene informacije, znanja in izkušnje v svojih okoljih čimbolj razširijo med članstvom.

In še dve misli z zaključnega srečanja: "Ne dopustite, da bi bibliotekarska društva postala dinosavri!" "Knjižničarji vseh dežel združite se!" In ker so nas znova in znova opozarjali, da se bibliotekarska društva ne smejo "zapreti" v meje svojih držav, ampak morajo biti aktivna v mednarodnem prostoru, za tiste, ki bi radi navezali stike z drugimi državami, navajam nekaj koristnih naslovov²:

Albanija: Tefta Buzo, predsednik albanskega bibliotekarskega društva, E-mail: buzot@natlib.tirana.al

Azerbajdžan: Narmina Beybutova, koordinator knjižničnega programa, OSI, E-mail: nbeybutova@osi-az.org

² Če želite naslove vseh udeležencev, sporočite, da vam pošljem kopijo seznama.

- Belorusija:** Vladimir Soroko, predsednik beloruskega bibliotekarskega društva,
E-mail: root@libsport.minsk.by
- Bosna in Hercegovina:** Biserka Sabljaković, predsednica bibliotekarskega društva,
Tel: (387 71) 203-130, Fax: 652-264
- Bolgarija:** Maria Yordanova, predsednica zveze knjižničnih in informacijskih delavcev, Tel.: (359 2) 858-527, Fax: 467-170
- Hrvaška:** Marica Šapro-Ficović, predsednica društva bibliotekarjev Dubrovnik,
Tel: (385 20) 21 357, Fax: 413-073
- Češka republika:** Jarmila Burgetova, predsednica društva knjižničnih in informacijskih delavcev, E-mail: burgetova@lib.cas.cz
- Gruzija:** Besiki Stvilia, predsednik društva informacijskih specialistov,
E-mail: stvilia@alexia.lis.uiuc.edu
- Islandija:** Sigrun Klara Hannesdottir, predsednica mednarodnega združenja šolskih knjižničarjev, E-mail: sigrun@rhi.hi.is
- Jugoslavija:** Dobrivoje Mladenović, predsednik bibliotekarskega društva,
Tel: (381 11) 423-483
- Južna Afrika:** Peter J. Lor, vodja odbora za prenovo društva knjižničarjev in informacijskih delavcev, E-mail: pjlor@statlib.pwv.gov.za
- Madžarska:** Erik Vajda, predsednik bibliotekarskega društva,
E-mail: vajdae@omk.omikk.hu
- Kazahstan:** Rosa Berdigalieva, predsednica bibliotekarskega društva,
E-mail: root@nlpub.ksisti.alma-ata.su
- Latvija:** Gunars Mangulis, predsednik bibliotekarskega društva,
E-mail: lub@acad.latnet.lv
- Litva:** Povilas Saudargas, podpredsednik bibliotekarskega društva,
E-mail: saud@liblas.aiva.lt
- Makedonija:** Svetlana Marković, predsednica bibliotekarskega društva,
Tel: (38991) 115-177, Fax: 226-846
- Moldavija:** Rau Alexe, predsednica bibliotekarskega društva,
Tel: (3732) 221-475
- Mongolija:** Tsagaach Naidangiin, predsednik bibliotekarskega društva,
Tel.: (976 1) 320-623, Fax: 322-738
- Nemčija:** Birgit Dankert, konfederacija nemških bibliotekarskih društev,
Fax: 49 40 44 19 53 92
- Poljska:** Maria Kocojowa, predsednica krakovske sekcije poljskega bibliološkega društva, E-mail: ikocoj@filon.filg.uj.edu.pl
- Romunija:** Ion Stoica, predsednik združenja šolskih knjižnic, E-mail: abir@bcub.ro
- Rusija:** Olga Malinkovskaya, članica vodstva ruskega bibliotekarskega društva,
E-mail: bib@gmii.museum.ru
- San Salvador:** Martha Hernandez, predsednica bibliotekarskega društva,
E-mail: hernande@alexia.lis.uiuc.edu
- Slovaška:** Miroslav Paulus, član delovne skupine za mednarodno sodelovanje pri društvu bibliotekarjev, E-mail: knizmipa@klemens.savba.sk
- Tadžikistan:** Elena Chastukhina, bibliotekarsko društvo v ustanavljanju,
E-mail: law@td.dfl.silk.glas.apc.org
- Ukrajina:** Valentina Pashkova, predsednica bibliotekarskega društva,
Pashkova@usis.kiev.ua
- Velika Britanija:** Roger Taylor, predsednik mednarodnega združenja glasbenih knjižnic, arhivov in dokumentacijskih centrov, E-mail: rdtaylor@nildram.co.uk
- Jill Martin, koordinator za mednarodno sodelovanje pri bibliotekarskem društvu,
E-mail: martinj@la-hq.org.uk
- Združene države Amerike:** Barbara Ford, predsednica ameriškega združenja knjižnic, E-mail: bjford@vcu.edu

Sodelovanje na konferenci je bilo poučno in koristno, saj je bilo možno izmenjati izkušnje s predstavniki praktično vseh bibliotekarskih društev Srednje in Vzhodne Evrope, pa tudi tako "elitnih" združenj kot so Ameriško združenje knjižnic, Združenje specialnih knjižnic, Mednarodno združenje šolskih knjižnic in Mednarodno združenje glasbenih knjižnic. Mislim, da sva s kolegom Slokarjem dostojno zastopala ZBDS, sva pa ugotovila, da bomo morali več storiti v smeri reorganizacije ZBDS (v primerjavi z društvi oz. združenji iz zahodnega sveta, sta njena tako organizacija kot način delovanja zastarela); okrepiti bo treba publicistično in marketinško dejavnost; pridobivanje sredstev ne more ostajati le na prispevkih ministrstev, članarinah in dobičku posvetovanj, ampak bo treba izkoristiti tudi različne fundacije, reklamno dejavnost ipd.; mednarodna dejavnost se ne more končati z obiski posvetovanj drugih društev; več je treba storiti za aktiviranje članstva itd. Brez reorganizacije in postopnega prehoda na profesionalizacijo (v prvi fazi vsaj ene osebe npr. strokovnega tajnika oz. sekretarja), se bojim, da naša stanovska organizacija ne bo več dolgo sposobna ustrezno zastopati stroke.

Ker na tem mestu ni prostora za predstavitev organizacije in dejavnosti posameznih bibliotekarskih društev, ki so sodelovala na konferenci v Budimpešti, bom daljši prispevek pripravila še za revijo Knjižnica. Marsikatera izkušnja in rešitev knjižničarjev v drugih državah je namreč uporabna tudi za naše okolje.

Melita Ambrožič

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

NOVI BIBLIOBUS MARIBORSKE KNJIŽNICE

Mariborska knjižnica je javna knjižnica, ki jo sestavlja 17 enot in Potujoča knjižnica z bibliobusom. Bibliobus že od leta 1974 obiskuje številne kraje na mariborskem območju ter v sosednjih občinah. Od takrat do danes sta odšla v "pokoj" že dva bibliobusa, 20. maja letos pa smo s ponosom otvorili nov, sodoben bibliobus, izdelan po vzoru najrazvitejših evropskih potujočih knjižnic.

Odločitev, kakšen naj bo novi bibliobus ni bila lahka. Leta 1996 smo se veliko dogovarjali, iskali informacije doma in v tujini in se na koncu le odločili. Z našo izbiro so se po številnih dogovarjanjih strinjali tudi financerji, ki so nam nakup bibliobusa omogočili: Ministrstvo za kulturo republike Slovenije, Mestna občina Maribor, občine Duplek, Kungota, Pesnica, Rače-Fram, Starše, Šentilj, Slovenska Bistrica in Lenart, precejšen delež, predvsem za računalniško opremo, pa smo pokrili sami.

Vrednost bibliobusa skupaj z računalniško opremo znaša 40 milijonov tolarjev.

Vozilo so izdelali v podjetju As Remont v Domžalah na uvoženem avtobusnem podvozju Mercedes-Benz. Dolgo je 12 m, široko 2,5 m in s knjižničnim gradivom težko 18.000 kg. Zunanjo podobo je oblikoval ilustrator Samo Jenčič.

V bibliobusu je bralcem na voljo 5.000 enot knjižničnega gradiva, (leposlovje in strokovno gradivo za otro-

ke, mladostnike in odrasle), ki ga redno dopolnjujemo iz fonda Potujoče knjižnice, ki obsega 66.000 enot gradiva. Novost sta dve vrtljivi polici, na katere smo namestili časopise in revije ter knjižne novosti. Otrokom je na voljo manjši kotic, kjer lahko najmlajši malce posedijo in pobrskajo po knjigah, večjim so na voljo sedeži v zadnjem delu vozila. Tam je nameščen tudi TV z videorekorderjem, tako da si lahko obiskovalci med obiskom knjižnice ogledajo tudi kakšno risanko, video spot, potopisni film... Stranska in strešna okna omogočajo veliko svetlobe. Knjižnični pult je postavljen v sprednjem delu vozila, zato da imajo bralci čim več prostora za brskanje po knjižnih policah, ki so maneščene vzdolž cele dolžine vozila.

Trudili smo se, da bi imeli tudi knjižničarji čim ugodnejše delovne razmere, zato so v bibliobusu nameščene klimatske naprave, WC, tekoča voda, manjši hladilnik in avtomat za kuhanje kave ali čaja.

Največja novost je seveda računalniška opremljenost. Že na začetku smo se odločili, da bo nov bibliobus postal še ena, tokrat potujoča enota Mariborske knjižnice, vključena v sistem COBISS (do sedaj je v sistem Cobiss povezanih že sedem enot knjižnice, v naslednjem letu pa bodo še naslednje tri).

Po skupnih razgovorih, analizi obstoječega poslovanja v bibliobusu, proučitvi različnih možnosti avtomatiziranega poslovanja, iskanja informacij in komunikacij, so strokovnjaki Instituta informacijskih znanosti v Mariboru izdelali Idejni projekt tehnične in programske rešitve avtomatizacije knjižničnega poslovanja v potujoči knjižnici.

Že v fazi izgradnje bibliobusa so bile nameščene potrebne instalacije. Na končnem postajališču (parkirišču) bi-

bliobusa smo poskrbeli za ustrezno komunikacijsko opremo (usmerjevalnik, modem) in najeto linijo za prenos podatkov, ki omogoča povezavo z računalnikom v osrednji knjižnici Mariborske knjižnice na Rotovškem trgu. Na bibliobus smo namestili računalnik ALPHA, dva terminala za avtomatizirano izposojno in en terminal za iskanje po javno dostopnem katalogu - OPAC (za uporabnike), dva čitalca črtne kode in tiskalnik za izpis podatkov o izposojenem gradivu ali različnih plačilnih bralcev (opomini...). Računalnik se napaja z električno energijo preko naprave za neprekinjeno napajanje (UPS), avtobusnega agregata ali direktne priključitve na električno omrežje, če je ta na voljo na posameznem postajališču.

Do sedaj smo si že na velikem številu postajališč zagotovili dostop do električnega omrežja, kjer pa to še ni mogoče, uporabljamo za napajanje UPS z dodatnimi baterijami. V skrajnem primeru vključimo agregat. Upamo, da si bomo lahko v nekaj mesecih zagotovili dostop do električnega omrežja na večini postajališč, tako da se bomo lahko izognili uporabi glasnega agregata.

Na računalniku ALPHA v bibliobusu je kopija celotne lokalne baze podatkov Mariborske knjižnice. Tako imamo pregled nad knjižničnim fondom vseh enot Mariborske knjižnice med katerimi je tudi Potujoča knjižnica, evidentirani so vsi člani in vse transakcije, možno je iskanje po OPAC-u. To omogoča enotno statistično obdelavo podatkov.

Ko je bibliobus na terenu, se v času avtomatizirane izposoje in iskanja informacij ažurirajo podatki, vezani na poslovanje bibliobusa, podatki o izposoji in knjižničnem fondu v ostalih enotah pa ostajajo nespremenjeni. Vsak dan, ko se bibliobus vrne na

končno postajališče (parkirišče), s priključitvijo na najeto linijo uskladimo obe bazi podatkov - torej bazo podatkov na računalniku ALPHA v osrednji knjižnici in bazo podatkov na računalniku ALPHA v bibliobusu. Drugi dan gre bibliobus na pot s popolnoma ažurnimi podatki.

Trenutno še ni možna povezava bibliobusa z osrednjo knjižnico na posameznih postajališčih, torej ko je bibliobus na terenu. V načrtu imamo, da do konca leta to uredimo preko brezžične telefonske povezave (GSM...) in ustrezne komunikacijske opreme. Takšna povezava bi omogočala možnost krajših poizvedovanj po informacijskih bazah in Internetu. Sedanji terminal za uporabnike bi zamenjali z osebnim računalnikom.

Brezžična povezava ima danes še precej pomanjkljivosti - majhna hitrost prenosa podatkov, slaba kvaliteta prenosa, visoki stroški, vendar se nam zdi v tem trenutku edina možna različica. Idealno bo seveda takrat, ko bomo imeli na posameznih postajališčih ob električnem tudi telefonski priključek.

Po mesecu dni poslovanja novega bibliobusa je še težko reči, kaj vse so novosti prinesle našim bralcem in knjižničarjem. Za to, da bomo to lahko realno ocenili, potrebujemo še nekaj časa. Nekaj pa lahko z gotovostjo trdimo. Avtomatizirano poslovanje (izposoja, statistike, evidentiranje gradiva na bibliobusu...) poteka brezhibno, prav tako usklajevanje podatkov med računalnikoma. Varovanje podatkov je urejeno programsko in poteka čez noč. Knjižničarji, ki niso več tako obremenjeni z manipulativnimi deli, se lahko več posvečajo bralcem.

Bibliobus Mariborske knjižnice obiskuje 47 postajališč v devetih občinah. Postanki trajajo od pol ure pa do dveh ur in pol. Vozi v ponedeljek, torek, četrtek in petek ves dan in v soboto

dopoldne. Sreda je namenjena internemu delu knjižničarjev - dopolnitev gradiva, pregled statistik, novosti... Z izkaznico bibliobusa si lahko bralci izposojajo knjižnično gradivo tudi v vseh ostalih enotah naše knjižnice. Leta 1997 je bilo na bibliobus vpisanih 3.358 bralcev, ki so knjižnico obiskali 31.000 krat in si izposodili 100.000 enot knjižničnega gradiva.

Nov bibliobus bomo v naslednjih mesecih predstavili po vseh občinah na prireditvah ob njihovih občinskih praznikih.

Barbara Kovar

PREDŠOLSKA BRALNA ZNAČKA V KNJIŽNICI DOMŽALE

V knjižnici Domžale se na mladinskem oddelku že več let sistematično ukvarjamo s spodbujanjem bralnih interesov. Za predšolske otroke izvajamo predvsem oblike vrtec na obisku in ure pravljič. Jeseni 1997 pa smo se odločili, da bomo organizirali predbralno bralno značko, ki marsikje po Sloveniji uspešno poteka že vrsto let.

Sklicali smo srečanje, na katerega smo povabili predstavnike vrtecev in osnovnih šol, ki imajo pod svojim okriljem oddelke male šole, na področju občin Domžale, Mengeš, Lukovica in Moravče. Predstavili smo jim projekt predšolske bralne značke in jih zaprosili, da seznanijo z njim starše na roditeljskih sestankih. V knjižnici smo sestavili obsežne sezname knjig, da bi se izognili pomanjkanju željenih knjig. Knjige s seznama smo postavili v posebna korita za slikanice ter jih označili z napisi predšolska bralna značka,

tako da so otroci resnično lahko sami izbrali slikanico, ki jim je bila najbolj všeč. Starši so jim potem prebirali pravljice in pesmice, vsak otrok je moral prisluhniti vsaj eni ljudski pravljici, dvema umetnima pravljicama in se naučiti eno pesmico na pamet, če je želel osvojiti priznanje. Prebrane knjige so otroci pripovedovali vzgojiteljicam v vrtcu, te so si tudi označile, kaj so otroci prebrali. Veliko otrok je pravljice tudi ilustriralo, nekateri na liste, drugi v bralne zvezke ipd.

Tekmovanje je bilo seveda neobvezno in tudi starostno neomejeno, tako da so nekateri vrtci želeli sodelovati že s skupinami otrok od 4. leta dalje. Za nagrado so prejeli priznanje, ki je delo domžalske akademske slikarke Urše Žajdela Hrovat. Osvojilo ga je 363 otrok, kar je nad vsemi pričakovanji in kaže, da se starši, vzgojitelji in knjižničarji dobro zavedamo vloge zgodnjega branja. Branje v družinskem krogu je za otroka neprecenljivega pomena, saj mu pravljice prebirajo ljudje, ki so mu najbližje. Tako se rojeva zaupnost, krepijo se medsebojne čustvene vezi. Čas za pravljico, pa je tudi čas, ko si vzamemo čas drug za drugega, kar je v današnjem hitečem času še kako pomembno, saj je včasih otroka kar laže prepustiti televiziji ali pravljici na kaseti. In takrat ko si vzamemo čas za branje, pravljica oživi, otrok hrani svojo domišljijo, ob pravljici se ustrezno razvija. Pravljico otrok potem prenese iz domačega okolja v vrtčevsko okolje, pripoveduje jo vzgojiteljici in otrokom, tako se uči pripovedovanja v večji skupini, pa tudi poslušanja, ko pripovedujejo njegovi vrstniki. Pomembno pa je tudi, da so se nekateri otroci ob tem projektu prvič srečali s knjižnico, si prvič izposodili knjigo, spoznali knjižnico kot prijazno ustanovo, ki je dostopna vsem

otrokom in staršem, ne glede na raven izobrazbe ali gmotni položaj.

V Kulturnem domu Franca Bernika smo na svetovni dan knjige, 23. 4. 1998, pripravili slovesen zaključek predšolske bralne značke, v goste smo povabili pevko Neco Falk z mačkom Murijem in mucu Maco. Otroci so prepevali z gostjo in poslovili smo se z mislijo, da bomo jeseni spet brali za bralno značko, ki je že prvo leto resnično zaživela. Po končani prireditvi so otroci z vzgojiteljicami odšli še v knjižnico in si ogledali razstavo risbic, ki so jih navdihnile pravljice, ki so jih prebirali za bralno značko.

Stanka Zanoškar

NA VIČU SMO PODELILI BRALNO ZNAČKO PALČEK BRALČEK

Za najmlajše viške bralce je bil 2. junij poseben dan - v razstavnem prostoru Knjižnice Prežihov Voranc smo jim podelili bralne značke in priznanje Palček bralček, ki ga je narisala Anka Brlan. Malčke in njihove starše ter vzgojiteljice so razveselili lutkarji Osnovne šole Vič s priredbo Kraljične na zrnju graha. Pa zares razveselili, saj smo se jim prisrčno nasmejali! Predstava je bila odlična.

V tem šolskem letu smo tekmovanje vrtcev za bralno značko organizirali prvič. Povabilo smo poslali vsem vrtcem (25), odzvali so se štirje. Bralno značko je prejelo 73 malih bralcev (predšolskih otrok), kar se nam zdi za začetek kar vzpodbudna številka. Zlasti pa smo veseli, da je lepo uspela zaključna prireditev, da so bili malčki

navdušeni, starši, vzgojiteljice in knjižničarji zadovoljni.

Delo smo si razdelili takole: starši so brali, vzgojiteljice poslušale in zapisale, Knjižnica Prežihov Voranc pa je prispevala prostor in priznanja. Iskali smo tudi organizatorja prireditve, našli pa smo ga kar v bližini - lutkovno skupino Osnovne šole Vič, ki se ji pristrčno zahvaljujemo.

Upamo, da bo uspel začetek navdušil tudi tiste starše, ki jih nismo mogli navdušiti za branje. Kaj je vendar lepšega, kot potešiti radovednost v otroških očeh, z branjem vzbujati občutek varnosti in topline v družini! Mislim, da vsi, ki radi beremo, verjamemo v moč pravlјice. Ta nas nedvomno uči, da je v življenju treba zlasti biti, ne samo imeti, če pa že imeti, potem imeti rad. Tako družina preraste iz skupine ljudi, ki skupaj samo jé in spi, pa mogoče gre še skupaj na dopust, v skupino ljudi, ki skupaj počne tudi nekoristne stvari. Tudi bere. Zato pa jo to povezuje in duhovno bogati.

Marija Mazi

OBISK MLADINSKIH KNJIŽNIČARJEV V KOSOVELOVI KNJIŽNICI V SEŽANI

V maju (v sredo, 13. maja 1998) smo se odzvali vabilu Kosovelove knjižnice v Sežani na strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev. Iz Ljubljane nas je s posebnim avtobusom potovalo 22, nekateri pa so prišli v Sežano s svojimi avti: vseh se nas je zbralo okrog 40 mladinskih knjižničarjev iz različnih koncev Slovenije.

Doživeli smo zelo topel sprejem kolektiva Kosovelove knjižnice: gospa Lučka Čehovin, ravnateljica, nam je predstavila Kosovelovo knjižnico, gospa Marija Godnič, ki še posebej skrbi za dejavnosti na pionirskem oddelku, nam je predstavila razstavno dejavnost, mladi obiskovalci knjižnice pa so odigrali igrico Juri Muri v Afriki. Že petnajst let vsako pomlad, da počastijo 2. april - mednarodni dan knjig za otroke, v Kosovelovi knjižnici pripravijo razstavo originalnih del enega od slovenskih ilustratorjev otroških knjig, povabijo mladinskega avtorja in iz njegovega opusa dramatizirajo mladinsko delo. Tako sta bila letošnja gosta v Kosovelovi knjižnici slikarka Marjanca Jemec Božič in pesnik Tone Pavček, lutkovna skupina pa je uprizorila Jurija Murija v Afriki. Tako pripravljen program vsako leto načrtno ponudijo učencem vseh 4. razredov svojih osnovnih šol, seveda pa se vabilu na razstave, srečanja z ustvarjalci in na lutkovne predstave odzovejo tudi mlajši in celo starejši učenci ter otroci iz vrtcev. Opažajo pa tudi, da so vsa ta dogajanja vseč tudi staršem. Na takšen način so v 15 letih načrtnega dela poskrbeli, da je vzljubilo ilustracijo in otroške knjige mnogo mladih, ki so nekateri že kar precej odrasli, pa se še vedno spominjajo razstav iz prejšnjih let, srečanj z ustvarjalci, pravlјic in zgodb, ki jim jih je knjižničarka povedala na razstavi... V mnogih domovih v Sežani in okolici visijo originalni slikarjev, ki so razstavljali v Kosovelovi knjižnici, knjižnica bogati s podarjenimi originalnimi deli, mladi obiskovalci vsako leto sprašujejo, če bi tudi oni lahko nastopali v lutkovni igrici ...

Strokovno delo pri vzgoji mladih bralcev, načrtnost in obenem navdušenost gospe Marije Godnič so nas iskreno očarali. Še naprej ji želimo veliko uspehov in zadovoljstva!

Navdušeni smo bili nad knjižnico v celoti, saj živi s svojimi krajanji in zna prisluhnití njihovim potrebam. Očarala nas je gostoljubnost kolektiva in njihova pripravljenost, da so z nami toliko časa. Pri kosilu smo imeli priložnost, da smo poklepetali in izmenjali izkušnje, potem pa smo si pod strokovnim vodstvom ogledali še Štanjel.

Hvala Kosovelovi knjižnici in njenemu kolektivu za čudovito strokovno in človeško toplo srečanje. Želimo jim, da so še naprej tako prisrčen informacijsko-kulturni center v svojem kraju.

Tilka Jamnik

SPECIALNE KNJIŽNICE

PRIPRAVE NA 7. POSVETOVANJE SPECIALNIH KNJIŽNIC

Obveščamo vse knjižničarje, da potekajo priprave na 7. posvetovanje Sekcije za specialne knjižnice ZBDS, ki bo 5. - 6. novembra 1998 v veliki dvorani v stolpnici na Trgu republike 3 v Ljubljani. Organizatorja posvetovanja sta Sekcija in Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani.

Sestal se je že uredniški odbor, ki je dal zeleno luč dvajsetim referatom, ki bodo predstavljeni na posvetovanju in objavljeni v zborniku. Nekaj referatov še pričakujemo. Tema letošnjega posvetovanja je: **Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v specialnih knjižnicah**. Na posvetovanju bodo sodelovali tudi avtorji iz tuji-

ne in razni razstavljalci strojne in programske opreme. Organizacijski odbor obljublja, da bo posvetovanje zanimivo in pestro.

Zaradi zanimive in aktualne tematike ste vabljeni vsi knjižničarji in ne samo tisti iz specialnih knjižnic. Zadnje novice o posvetovanju si oglejte na domači strani ZBDS: <http://193.2.8.11>. Prijavnico za posvetovanje lahko najdete v teh Knjižničarskih novicah in na domači strani ZBDS.

Nada Češnovar

PREDSTAVLJAMO VAM

OGLED PRENOVLJENE OSREDNJE ENOTE MESTNE KNJIŽNICE V PRAGI

Mariborska knjižnica in Mestna knjižnica v Pragi že nekaj let izvajata izmenjavo strokovnih knjižničnih delavcev. Namen sodelovanja je izmenjava mnenj in izkušenj s področja knjižničarske stroke. Praška knjižnica je glavna splošna knjižnica mesta Prage. Ima 60 enot in potujočo knjižnico z dvema bibliobusoma. Uporabnikom nudijo različne vrste gradiva: knjige, revije in časopise, kartografsko gradivo, v nekaterih enotah tudi gramofonske plošče in zgoščenke, kasete, muzikalije, grafične liste in umetnine. Nudijo bibliografske in faktografske informacije ter izvajajo različne prireditve za odrasle in mlade bralce. Razpo-

lagajo s približno 2,3 milijona knjižničnih enot, od tega 36 % stroke za odrasle, 33 % leposlovja za odrasle, 5,5 % stroke za mlade, 13,5 % leposlovja za mlade, 5 % zvočnega gradiva, 6,5 % glasbenega gradiva in 0,5 % reprodukcij in grafičnih listov. Knjižnica ima več kot 140.000 registriranih bralcev, ki si letno izposodijo približno 5 milijonov enot gradiva.

Aprila letos so slovesno odprli prenovljeno osrednjo enoto Mestne knjižnice. V teku izmenjave smo bibliotekarji Mariborske knjižnice videli prenovljeno notranjost osrednje knjižnice v vseh fazah prenove. Njena današnja podoba je skladna kombinacija starega in novega. Stoji v strogem centru Prage, v Starem mestu, tik ob Karlovem mostu, Mestni hiši in nacionalni knjižnici - Klementinumu. Stavba knjižnice je bila zgrajena konec 19. stoletja in ne dopušča nobenih sprememb zunanje podobe. Zasnoval jo je znani češki arhitekt František Roith. Stavba je večnamenski objekt s koncertno dvorano, avditorijem in razstavišči. V vhodni veži z ogromnim marmornim stopniščem so postavili zanimiv stolp, zgrajen iz zlepljenih odpisanih knjig. Ogledala, nameščena na vrhu in dnu stolpa, navidezno podaljšajo njeno višino in globino v neskončnost.

Knjižnica uporablja v večini skladiščni sistem, le del referenčne zbirke je urejen v prostem pristopu. Zato je notranjost knjižnice zelo prostorna. Informacijski centri so trije. V osrednjem delu knjižnice so nameščeni terminali, ki so namenjeni iskanju informacij o knjižničnem gradivu (OPAC) in listkovnim katalogom. V tem prostoru sta dva izposojevalna pulta. Računalniški center, kjer lahko uporabniki brskajo po internetu, je ločen in prostorsko povezan s praškim mestnim informacijskim središčem. Mesto Praga namreč ločeno financira center, v katerem

so na voljo najrazličnejše informacije s področja domoznanstva. Notranja oprema celotne knjižnice je zasnovana na naravnih materialih. Knjižne police in informacijski pulti so pretežno iz lesa. Oblike so zaobljene, brez ostrih robov in koničastih zaključkov. Neonske razsvetljave skorajda ni. Stropovi v vseh oddelkih so zelo visoki, zato so ob stenah namestili galerije, ob katerih dostopamo po zavitih stopnicah. V veliki čitalnici in v glasbenem oddelku so uredili dvignjeni podij, na katerega so namestili dodatna čitalniška mesta. V pritličju knjižnice, takorekoč korak z ulice, je urejena časopisna čitalnica, v kateri imajo na razpolago dnevno časopisje. Uporaba te čitalnice je brezplačna in ni vezana na članstvo v knjižnici, zato tukaj ne beležijo obiska in izposoje. Prav tako v pritličju, nasproti časopisne čitalnice, je majhna kavarna. Oba omenjena prostora sta ločena od izposoje.

Knjižnica zaračunava članstvo vsem uporabnikom, ki so stari 15 let ali več. Za izposoje zvočnih gradiv in kopij zaračunavajo izposojevalnino. Čeprav je članarina relativno nizka (40 Kč), pa so stroški zamudnin in opominov izredno visoki. Članske izkaznice so opremljene z magnetnim trakom. V predverju izposoje sta nameščena dva terminala, ki bralcem na preprost način omogočata vpogled v evidenco izposojenega gradiva in morebitne neporavnane obveznosti do knjižnice. Vpisovanje novih članov, plačilo opominov in vračanje gradiva je prostorsko ločeno od izposojevalnice, zato osebje, zaposleno v izposojevalnici, ni obremenjeno s tovrstnimi manipulativnimi opravili. Bralec ima pravico do ponovne izposoje šele takrat, ko poravnava vse predhodne obveznosti.

Računalniški program (KONIAŠ), ki podpira katalogizacijo in izposoje, je lokalni in ni kompatibilen npr. s pro-

gramom, ki ga uporablja narodna knjižnica Klementinum, čeprav stojita obe knjižnici v neposredni bližini (na istem trgu). Osrednja knjižnica je zaenkrat edina od 60. enot Mestne knjižnice v Pragi, ki posluje avtomatizirano. Zato tudi notranja mreža izposojevališč še ni vzpostavljena. Probleme imajo s financiranjem prenove, saj je večina enot v zelo slabem stanju. Prenova osrednje knjižnice je stala 12 milijonov DEM.

Po prenovi so uvedli tudi nov delovni čas. Za obiskovalce je knjižnica odprta v ponedeljek od 13. do 20., od torka do petka od 10. do 20. in v soboto od 10. do 17. ure.

Zora Lovrec-Jagačič

MEDNARODNA SREČANJA

DELAVNICA KNJIŽNIČARJEV NA ŠOLAH Z MEDNARODNO MATURO

Od 24. do 26. aprila je v Amsterdamu potekala že tretja delavnica, ki je bila namenjena šolskim knjižničarjem, ki delajo na šolah s programom mednarodne mature (International Baccalaureate) v Evropi, Aziji in na Srednjem Vzhodu.

Glavna tema delavnice je bila uporaba Interneta v šoli in šolski knjižnici, informacijska pismenost in vloga šolske knjižnice in knjižničarja pri infor-

macijskem opismenjevanju učencev, razvoj zbirk, pridobivanje gradiva in internacionalizacija zbirk na mednarodnih šolah, od K (vrtca) do 12. razreda (zadnjega razreda srednje šole). Različne načine dela z Internetom v šolski knjižnici, evalvacijo informacijskih virov na WWW, učenje na osnovi informacijskih virov kot del informacijske pismenosti in druge aktualne teme sta nam na zanimivih delavnicah prikazala Allen Brown in Cory Laverty s Queen's University iz Kanade.

V svetu vedno bolj poudarjajo večščne informacijske pismenosti. Enega od razlogov za tak odnos je na delavnici lepo predstavil John Royce: "Ann Irving (study and information skills across the curriculum. London, Heinemann, 1985, str. 11) pravi, da večina znanja, ki ga 11-letniki dobijo pri šolskem pouku, zastara, še preden končajo šolanje."

Med elementi informacijske pismenosti v šolah je tudi tako imenovano "resourced-based learning" ali učenje ob informacijskih virih. To pomeni, da učenci hkrati usvajajo predmetno vsebino in informacijske veščine, ko ob isti temi delajo z različnimi viri in iz drobcev podatkov sestavljajo svoje znanje. Učitelj in knjižničar jih skupaj usmerjata. Tako postanejo ustvarjalni raziskovalci in reševalci problemov.

Postopek dela vključuje: prepoznavanje potrebe po informacijah, iskanje, vrednotenje in urejanje informacij ter njihovo kreativno uporabo. Ko učenec vse to osvoji, lahko stopi med tiste, ki jim je učenje skozi vse življenje v zadovoljstvo, izziv in zabavo.

Med prednostmi učenja z informacijskimi viri različni avtorji navajajo, da:

- vzpodbuja učenje o posamezni temi iz različnih virov, zato se učenec zaveda narave informacij,

- vzpodbuja in razvija miselne dejavnosti kot so reševanje problemov, utemeljevanje, kritično mišljenje in vrednotenje,
- izboljšuje odnos do knjižnice, knjižničarjev in branja,
- izboljšuje odnos učencev in učiteljev do vsebine šolskih predmetov in skupnih dosežkov,
- vzpodbuja razvoj informacijskih spretnosti, saj je učenec sam pobudnik učenja.

Na žalost je na naših šolah še vse premalo tovrstnih vzpodbud, ki bi prihajale iz sistemskih in kurikularnih zahtev. Trenutno bolj temeljijo na dobrem sodelovanju med posamezniki in na njihovi kreativnosti. So pa to med drugimi tudi cilji prenovljene slovenske šole, ki bo v bližnji prihodnosti začela s kurikularno prenovo. Prva bo že v jeseni na vrsti gimnazija in eden od temeljnih ciljev je tudi informacijska pismenost dijakov, ki bodo morali biti pripravljeni na aktivno življenje v poindustrijski družbi 21. stoletja. V prenovo naj bi se vključila tudi šolska knjižnica s programom knjižničnih informacijskih znanj in bi s tem prevzela svoj delež odgovornosti za informacijsko opismenjevanje dijakov.

Iz Slovenije smo se delavnice udeležile predstavnice vseh treh šol, ki izvajajo program mednarodne mature (OŠ Danile Kumar iz Ljubljane, Gimnazija Bežigrad in II. gimnazija Maribor).

Sodelovali pa smo tudi aktivno, saj sva kolegom iz drugih držav predstavili sistem COBISS, ki je dostopen tudi na Internetu (<http://izumw.izum.si/cobiss>). Predstavitve nama je pomagal pripraviti Zoran Stojanovič iz IZUM-a, saj nisva želeli tvegati morebitnih komunikacijskih problemov, zato nama je pripravil celotno predstavitve v Power Pointu. To

sva uporabili za glavno predstavitve, ob tem pa sva lahko prikazali iskanje še v živo, saj je bil najin strah odveč, ker so na gostujoči mednarodni šoli imeli dve sodobno opremljeni računalniški učilnici z dovolj računalniki za individualno delo, z dobrimi komunikacijami in prijaznim skrbnikom šolskega računalniškega sistema. Udeleženci najine delavnice so zato lahko tudi sami spremljali najino predstavitve in tudi iskali po OPAC-u. Poudarili sva prednosti tega sistema za končne uporabnike in knjižničarje, splošno dostopnost gradiv in hiter pretok informacij.

Prva delavnica za šolske knjižničarje na šolah z mednarodno maturo je bila že leta 1994 v Sevenoaksu v Veliki Britaniji in takrat smo se dogovorili, da bodo takšna srečanja organizirali vsaki dve leti, tako kot je to običajno tudi za druge učitelje v tem programu. Že takrat smo izvolili knjižnični odbor, ki zastopa interese knjižničarjev v organizaciji za mednarodno maturo, skrbi za razvoj in vlogo teh knjižnic po svetu in za njihovo vključevanje v kurikulum. Letos je nekaterim članom potekel mandat, zato smo izvolili tri nove člane. Med novoizvoljenimi člani je tudi Savina Zwitter iz Gimnazije Bežigrad. V odboru sta tako kar dve Slovenki, saj je naša rojakinja, ki je bila izvoljena v odbor že v Sevenoaksu, tudi Marija Oblak, ki je zaposlena na Vienna International School.

Majda Steinbuch,
Savina Zwitter

IN
MEMORIAM

ODŠEL JE TUDI DIREKTOR MOHOR

V letošnjih prvih majskih dneh so v Kranju tiho in v družinskem krogu pokopali profesorja Miho Mohorja, nekdanjega direktorja Osrednje knjižnice. Z njegovim odhodom v slovenskem bibliotekarstvu počasi dogoreva generacija osebnosti, ki jo je atribut direktorstva plemenito krasil kar sam po sebi, in to že takrat, ko smo mladi šele teoretično razglabljali o liku in profilu delavca v knjižnici. Zakaj direktor Mohor je bil zraven, ko se je rojevala sodobna slovenska biblioteka, iz njegove generacije je nekaj imen, ki častno stojijo v uradnih nazivih današnjih knjižničarskih ustanov.

Direktor Mohor je pokazal prav pretresljivo razumno držo v nerazumljivih okoliščinah, ki so ga - slavista po stroki - prepodile iz prosvete v kulturo ob kranjskem škandalu s Plamenico davnega leta 63. Gimnazijski ravnatelj je zaslutil, da gre ob škandalu tudi za velike reči; vzel je na svoje rame ekso-dus državnega uslužbenca in se zaposlil v knjižnici, Plamenico, sam kamen spotike, pa je kot slavist jemal v roke z dobročudno gesto, ki mu je bila lastna. Žal se je z njegovim odhodom odmika še zadnja možnost, da bi protagonisti afere v drugačnih časih sedli za okroglo mizo in pojasnili nekatera dejstva, ki zdaj z njim odhajajo v neznano.

Prav tako je s pretresljivo treznostjo in pieteto krmaril v novi ustanovi, ki so ji dajali bibliotekarski pečat profesorji Bunc, Pavlič in Marnova. Današnja kranjska knjižnica je dejansko njegova po konceptu, saj je kot direktor v

poniglavih časih natanko zaslutil, da stoji pred vrati drugačen uporabnik in da prihajajo tudi za knjižnico drugačni dnevi. Združitev prej samostojnih ustanov so sicer izdiktirali drugi, sam pa je precej delal na integraciji opravil pri obdelavi gradiva, ki je bila kruta, pa vendarle daljnovidna, ko odmislimo rane, ki jih je zacelil čas.

Trezno in brez besed je prikimal megalomanskim načrtom o Prešernovem inštitutu v Kranju, a toliko bolj zagrizeno drezal v kompleks domoznanske dokumentacije, pozorno prisluhnil dragi profesorici Mari Šlajpahovi in s strastjo pionirskih časov sam s spačkom prevažal svoje mlajše sodelavce k dr. Hartmanu v Maribor, kjer se je rojevala nesrečna skupnost slovenskih študijskih knjižnic. Direktor Mohor je bil med prvimi, ki so se temeljito zavzeli za regijske okvire dela, pri čemer mu je bila izhodišče splošna znanstvena knjižnica. Prikimal je v vnetem boju za obvezni izvod, ki smo ga potem tudi dobili z vsemi težavami vred, a toliko bolj skrbno v domači hiši spremljal obdelavo periodike, ki je iz amorfnih gmot zbirnega centra pod njegovo roko preraščala v zibelko današnjega informacijskega kolosa.

V zgodnjih sedemdesetih letih ga je še enkrat čakal beg, tokrat nazaj v prosveto, toda bilo je prepozno. Nič ni zakrivil v nečloveških časih, ko smo se grizli kot pošasti pri zgolj banalnih stvareh, odšel je iz naših vrst, da smo ga na ulici komaj še poznali. Prišla je še bolezen, da nas tudi sam ni več prepoznaval, ne na Mohorjevem klancu v Kranju ne v sanatoriju. Bil je poštenjak, ki smo ga premalo cenili.

Anatol Štern

ČESTITKA

DOBRO DELO KNJIŽNICARJEV SE OPAZI IN CELO JAVNO PRIZNA!

Zdenka Žigon, vodja Lavričeve knjižnice v Ajdovščini, je prejela občinsko priznanje za njen osebni prispevek k kulturnemu utripu občine. Knjižnica je pod njenim vodenjem postala mesto kvalitetnega srečevanja vseh generacij.

Čestitamo!

OBVESTILA

Zaradi velikega zanimanja smo **ponatisnili vprašalnike letošnjega knjižnega kviza "Oton Župančič in Bela krajina"**. Če jih potrebujete, sporočite v Pionirsko knjižnico v Ljubljani (061/134 36 31). Najbrž bo marsikateri mladinski oddelek splošne knjižnice med letošnjimi poletnimi počitnicami svoje mlade bralce z reševanjem kviza povabil k branju Župančičeve poezije in k spoznavanju Bele krajine.

Prisrčno vabljeni v preurejeno skladišče **Knjižnice Otona Župančiča** za usmerjanje darov knjižničnega gradiva v vse vrste knjižnic. Lokacija skladišča: Kongresni trg 14 a, Ljubljana. Telefon: 061/215-108. Pokličite matično

službo Knjižnice Otona Župančiča, da bi se dogovorili za dan in čas vašega obiska pri nas. Hvala in kmalu nasvidenje!

Irena Kernel

Informacijski center za bibliotekarstvo v Narodni in univerzitetni knjižnici obvešča vse svoje uporabnike, da bo julija in avgusta odprt le dopoldne, in sicer od ponedeljka do četrтка od 9.00 do 14.00 in ob petkih od 9.00 do 13.00.

PRILOGE

1. V prilogi objavljamo **prijavnico in rezervacijo hotela** za *strokovno posvetovanje in skupščino ZBDS*, ki bo v Celju od 7. - 9. oktobra. Tema posvetovanja je "**Normativni položaj knjižničarstva**".
2. V drugi prilogi ponovno objavljamo **prijavnico** za *VII. posvetovanje sekcije za specialne knjižnice ZBDS*, ki bo 5. in 6. novembra. Tema posvetovanja je **Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v specialnih knjižnicah**.
3. V tretji prilogi objavljamo prijavnico za referat na posvetovanju "**Od ustvarjalnega branja k ustvarjalnemu pisanju**", ki ga 19. novembra 1998 v Izoli organizira Bralni študijski krožek Matične Knjižnice Izola.

STROKOVNO POSVETOVANJE IN SKUPŠČINA ZBDS
NORMATIVNI POLOŽAJ KNJIŽNIČARSTVA
Celje, Celjski dom, 7. - 9. oktober 1998

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju ZBDS:

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Delovno mesto: _____

Naslov: _____

Tel./fax: _____ E-mail: _____

Član društva bibliotekarjev (katerega): _____

Plačana članarina za leto 1998 (da, ne, kdaj): _____

Višina **kotizacije** za udeležbo znaša za *člane 20.000 SIT, za nečlane pa 25.000 SIT.*

Višina kotizacije za enodnevno udeležbo znaša za *člane 15.000 SIT, za nečlane pa 20.000 SIT.*

Rok prijave in plačila kotizacije je **15. september 1998.**

Kotizacijo vplačajte na ŽR ZBDS Ljubljana, 50100-678-47436. Prosimo vas, da prijavnici priložite dokazilo o plačilu.

Datum: _____

Podpis: _____

Prijave sprejemamo do **15. septembra 1998** na naslov:
ZBDS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana.

STROKOVNO POSVETOVANJE IN SKUPŠČINA ZBDS
NORMATIVNI POLOŽAJ KNJIŽNIČARSTVA
Celje, Celjski dom, 7. - 9. oktober 1998

REZERVACIJA HOTELA

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Naslov: _____

Tel./fax: _____ E-mail: _____

Bivanje v hotelu _____ od _____ do _____

Označite izbrano sobo!

enoposteljna soba

troposteljna soba

dvoposteljna soba

štiriposteljna soba

Sobo želim deliti z _____

Storitve lahko poravnate samo s plačilno kartico oz. gotovino.

Svetujemo vam, da pred prijavo pri kontaktni osebi hotela preverite zasedenost sob.

Prijavo rezervacije pošljite **na naslov izbranega hotela** (gl. seznam hotelov) **do 15. septembra 1998.**

SEZNAM HOTELOV

HOTEL CELEIA / B kategorija (TWC)		<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Mariborska cesta 3	enopo. soba	10	5.600,00 SIT
3000 Celje	dvopo. soba	10	4.900,00 SIT
Tel. (063) 443-151	tropo. soba	5	3.300,00 SIT
Telefaks (063) 485-160			
Kontaktna oseba: Bojan ROMIH			
HOTEL EVROPA / B kategorija (TWC)		<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Krekov trg 4	dvopo. soba	43	5.150,00 SIT
3000 Celje	tropo. soba	6	4.450,00 SIT
Tel. (063) 443-400	štiripo. soba	3	4.075,00 SIT
Telefaks (063) 484-343			
Kontaktna oseba: Marko ZDOVC			
HOTEL MERX / B kategorija (TWC)		<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Ljubljanska cesta 39	enopo. soba	5	6.340,00 SIT
3000 Celje	dvopo. soba	10	5.340,00 SIT
Tel. (063) 452-018			
Telefaks (063) 451-401			
Kontaktna oseba: Drago VODUŠEK			
HOTEL TURŠKA MAČKA / B kategorija (TWC)		<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Gledališka 7	enopo. soba	6	5.890,00 SIT
3000 Celje	dvopo. soba	12	4.750,00 SIT
Tel. (063) 484-611	tropo. soba	1	4.135,00 SIT
Telefaks (063) 442-908			
Kontaktna oseba: Zinka HLUPIČ			
HOTEL HUM LAŠKO** / B kategorija (TWC)		<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Trg svobode 1	enopo. soba	6	5.225,00 SIT
3270 Laško	dvopo. soba	14	4.037,00 SIT
Tel. (063) 731-499			
Telefaks (063) 731-736			
Kontaktna oseba: Jože Aškerc			
ZDRAVILIŠČE LAŠKO** / B kategorija (TWC)		<i>št. sob</i>	<i>cena*</i>
Zdraviliška cesta 4	dvopo. soba	10	5.150,00 SIT
3270 Laško			
Tel. (063) 731-312			
Telefaks (063) 731-347			
Kontaktna oseba: Metka KRIVEC			

*Cene veljajo za eno osebo. V primeru sprememb menjalniškega tečaja tujih valut si hoteli pridržujejo pravico do spremembe cen!

**Za udeležence posvetovanja, ki bodo bivali v Laškem, bo organiziran avtobusni prevoz.

VII. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE ZBDS

Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v specialnih knjižnicah

Ljubljana, 5. - 6. november 1998

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju Sekcije za specialne knjižnice ZBDS:

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Delovno mesto: _____

Naslov: _____

Tel./Fax: _____ E-mail: _____

Kotizacija za udeležbo na posvetovanju znaša 25.000 tolarjev, če se boste prijavili do 31. oktobra 1998. Po tem datumu bo kotizacija 30.000 tolarjev. V kotizacijo so vključeni tudi: zbornik, reklamno gradivo, osvežilne pijače in dve kosili.

Avtorji referatov, ki bodo predstavili referat, so oproščeni kotizacije.

Kotizacijo vplačate na žiro račun: **50100-603-40295** (z oznako 7. posvetovanje sekcije).

Prosimo, da kopijo plačila (virmana) priložite k prijavnici ali jo pošljete, če ste prijavnico že odposlali.

Prijave sprejemamo najksneje **do 31. oktobra 1998** na naslov:

**NUK, Državna matična služba za knjižničarstvo, mag. Nada Češnovar,
Turjaška 1, 1000 Ljubljana.**

Dodatne informacije tel.: (061)125-01-31 (interna 163) ali (061) 125-50-14.

MATIČNA KNJIŽNICA IZOLA
Bralni študijski krožek

prireja

enodnevno posvetovanje
»OD USTVARJALNEGA BRANJA K USTVARJALNEMU
PISANJU«,
ki bo v četrtek, 19. novembra 1998,
v Izoli.

Prijazno Vas vabimo, da sodelujete s prispevki.
Referati bodo objavljeni v reviji Primorska srečanja in
izvod prejme vsak udeleženec na dan posvetovanja.

ROK oddaje referatov: 20. SEPTEMBER 1998,
na naslov:
Vida Gorjup-Posinković
Vodopivčeva 4
6000 KOPER

Program posvetovanja s prijavnico za udeležbo bo objavljen v septembru.
Informacije: 066 646 700, Nadja Mislej Božič

PRIJAVA REFERATA

Ime, priimek, naziv: _____

Prijavljam referat z naslovom: _____

Referat bom predstavil, predstavila na posvetovanju (19.11.1998):   **DA**   **NE**

Želim, da je objavljen v reviji Primorska srečanja: **DA**   **NE**

Naslov: _____

Telefon: _____

Ključne besede: _____

Izveček: _____

_____

_____

_____

_____

_____

Prijavo oddajte čimprej oz. do konca avgusta na naslov:

MATIČNA KNJIŽNICA IZOLA

Bralni študijski krožek

6310 IZOLA, Okt. rev. 1